

Melkveesector meet jaarlijks duurzaamheid

Ieder jaar zal de zuivelsector laten zien waar hij staat op het gebied van duurzaamheid. Meetpunten zijn: klimaat en energie, diergezondheid en dierenwelzijn, weidegang, biodiversiteit en milieu. Begin 2013 verscheen de eerste sectorrapportage over het jaar 2011, samengesteld door het Landbouw Economisch Instituut van Wageningen UR.

“ **W**ij zijn al in 2008 begonnen met de Duurzame Zuivelketen”, vertelt Marjolein de Kreij. Met ‘wij’ bedoelt De Kreij zuivelorganisatie NZO en boerenorganisatie LTO.

Zelf is zij lid van het projectteam van de Duurzame Zuivelketen en beleidsmedewerker bij de ZLTO. “Als zuivelsector zagen we veel onderwerpen op ons afkomen en we wilden niet wachten tot 2015 met het stellen van doelen voor de duurzaamheid. In 2011 zijn de doelen voor de zuivelketen vastgelegd (zie tabel, pag. 10). “Hierbij hebben we nadrukkelijk gekeken naar de ontwikkelingen en uitdagingen binnen de toekomstige melkveehouderij. Verder lagen er al veel doelen, maar die waren versnipperd over diverse convenanten; denk aan afspraken over antibiotica-reductie, Convenant Schoon en Zuinig en de uitvoeringsagenda duurzame veehouderij. We hebben alle doelen op het gebied van duurzaamheid gebundeld en ons er binnen de Duurzame Zuivelketen aan verbonden. Hoewel de zuivelverwerkers en LTO hun eigen speerpunten kiezen, werken we gezamenlijk aan de afgesproken doelen, via onder meer onderzoek, het beschikbaar stellen van tools, duurzaamheidsprogramma’s, bewustwording en monitoring.”

Jaarlijkse duurzaamheidsmeting cruciaal

De doelen (zie tabel, pag. 10) zijn ambitieus. Jaarlijks zal op basis van veel informatiebronnen worden bepaald welke voortgang de zuivelsector heeft geboekt en de resultaten zullen in een sectorrapportage worden gepubliceerd. De rapportage moet voor veehouders een stimulans zijn om te werken aan de duurzaamheid op hun bedrijf. Tevens willen zuivelondernemingen de resultaten gebruiken voor de vermarkting en promotie van hun producten.

Volgens Alfons Beldman, onderzoeker bij het LEI, moeten op verschillende fronten nog grote stappen worden gezet. “Een grote uitdaging ligt er bijvoorbeeld op het gebied van de broeikasgas-emissies en het energieverbruik. Maar er zijn ook doelen die al min of meer zijn gehaald, zoals de antibioticareductie.”

Enquête melkveehouders

Middels een enquête is onderzocht in hoeverre melkveehouders werk maken van duurzaamheid en of zij de gestelde doelen haalbaar achten. Aan de enquête namen 183 melkveehouders deel; het LEI verwerkte de resultaten.

“Uit de enquête blijkt dat melkveehouders het verminderen van het antibioticumgebruik, het behoud van weidegang en het verlengen van de levensduur van melkkoeien de belangrijkste doelen vinden voor een duurzame zuivelketen. Verder is er een aantal duurzaamheidsdoelen waar relatief veel veehouders zich nog weinig raad mee weten, zoals het verminderen van de broeikasgasuitstoot en het verbeteren van de stikstofefficiëntie.”

Haalbaarheid doelen

Niet alle doelen zijn volgens de geënquêteerden even haalbaar. Zo worden de antibioticum-reductie, het behoud van weidegang en 20 procent duurzame energie het meest haalbaar geacht.

Het verminderen van de broeikasemissies wordt door slechts 23 procent van de deelnemers haalbaar geacht.

Ten slotte is gepeild of veehouders ‘het totaalpakket’ realistisch achten. Uit de enquête blijkt dat 60 procent van de deelnemers de doelen als realistisch ervaart, 30 procent van de veehouders vindt de ambities te groot en van 10 procent mogen de doelen best scherper. In de laatste

Contact

ing. Alfons Beldman
T (0320) 29 35 40
E Alfons.Beldman@wur.nl

ing. Marjolein de Kreij
E Marjolein.de.Kreij@zlto.nl

ir. Frits Vink
E F.W.A.Vink@minEZ.nl

www.duurzamezuivelketen.nl

De Sectorrapportage Duurzame Zuivelketen is onderdeel van de PPS Duurzame Zuivelketen. Duurzame Zuivelketen wordt gefinancierd door het ministerie van Economische Zaken en het Productschap Zuivel.

Melkveesector ambitieus, politiek ook

Frits Vink, ketenmanager Grondgebonden Veehouderij bij het ministerie van Economische Zaken: “Als ministerie vinden wij verduurzaming in de veehouderij een belangrijk thema. De melkveesector is ambitieus, maar de politiek is dat ook. Dieren staan erg in de belangstelling van politiek en maatschappij; denk hierbij aan onderwerpen als mest, dierenwelzijn, grondgebondenheid en weidegang. Het ministerie is erg tevreden met de wijze waarop de zuivelketen haar verantwoordelijkheid neemt en werkt aan haar duurzaamheid. Wij ondersteunen de initiatieven van harte en als voorbeeld wil ik het Convenant Weidegang noemen (2012). Dat hebben wij als ministerie ook ondertekend samen met alle partijen in de zuivelketen.”

FLINKE AMIBITIES

De zuivelketen is ambitieus in haar doelstellingen, maar ligt goed op koers naar 2020.

Foto: Twan Wiermans

Tabel 1

Overzicht van de doelstellingen van Duurzame Zuivelketen en een korte samenvatting van de nulmeting (publicatie 2013 op basis resultaten 2011). De sectorrapportage Duurzame Zuivelketen is in te zien op www.nzo.nl.

Duurzaamheidsthema	Doelstellingen	Nulmeting 2011 (gepubliceerd begin 2013)
Klimaat en energie	<ul style="list-style-type: none"> • 30% reductie van broeikasgassen in 2020 t.o.v. 1990. • 30% energie-efficiency in de periode 2005-2020. • 20% duurzame energie en een energieneutrale zuivelketen. 	<ul style="list-style-type: none"> • De footprint van de melkveehouderij lag in 2011 20% lager dan in 1990. Het realiseren van de resterende daling vergt een aanzienlijke efficiencyverbetering. • Energieverbruik is gestegen en het doel lijkt zeer ambitieus. • Van de totale hoeveelheid gebruikte energie in de zuivelketen was in 2011 8% duurzaam geproduceerd.
Diergezondheid en welzijn	<ul style="list-style-type: none"> • Verminderen antibioticaresistentie: in 2013 terug op gebruiksniveau 1999. • Verlengen gemiddelde levensduur koeien, met name door sterk terugdringen mastitis en klauwproblemen. • In 2015 alle nieuw te bouwen stallen integraal duurzaam. 	<ul style="list-style-type: none"> • In 2012 heeft de zuivelsector diverse acties doorgevoerd op het gebied van vermindering antibioticaresistentie. • Er wordt een Mastitis Monitor ontwikkeld. Verder wordt gezocht naar een goede indicator voor klauwproblemen. Overwogen wordt ook een doel te stellen voor vruchtbaarheid.
Behoud weidegang	Behoud huidig niveau van weidegang.	In 2011 paste 81% van de bedrijven in de steekproef een vorm van weidegang toe.
Biodiversiteit en milieu	<ul style="list-style-type: none"> • 100% gecertificeerde en duurzame soja en duurzame palmpitschilfers in 2015. • Fosfaatvolume en ammoniakuitstoot verminderen. • Verbetering biodiversiteit. 	<ul style="list-style-type: none"> • Van het totale sojaverbruik in Nederland was in 2011 8% als duurzaam gecertificeerd. • In 2011 heeft de melkveehouderij een daling gerealiseerd in fosfaatexcretie van 7% door lagere P-gehalten in voer. • Zowel voor fosfaatvolume en ammoniakemissie bevindt de Nederlandse landbouw zich net binnen de afgesproken grenzen. • 52% van alle melkveehouders in de steekproef is op enigerlei wijze betrokken bij natuurbeheer.

groep bevinden zich relatief veel biologische melkveebedrijven.

“De sectorrapportage en de enquête leveren ons veel informatie op”, zegt De Kreij van NZO/ZLTO. Met de rapportage weten wij waar we als sector staan en de enquête vertelt ons of we de juiste koers varen. Het klopt volgens De Kreij wel dat nog niet alle doelen ‘leven’ in de melkveehouderij. “Maar dat is een kwestie van tijd. Vijf jaar geleden leefde de antibioticareductie ook nog niet, en nu zijn we hier al heel ver mee. Voor de broeikasgassen zitten we pas in de eerste fase, van bewustwording.”